

Jdeš na brigádu?

zkušenosti a tipy, jak
se sebou *nenechat* zametat

Obsah, úvod a cíle

Úvod a cíle

Zkušenosti z konfliktů na brigádách

- Nezapočtení odpracovaných hodin a naše reakce
- Kolektivní neplnění úkolů mimo dohodnutou náplň práce
- Bez ochranných pomůcek nedělám
- Práce navíc – odmítám!
- Když je šéf nervák a neumí si přiznat chybu...
- Zrušená brigáda? Pokud nedají vědět, musí zaplatit
- Zvýšení platu? Za zkoušku nic nedáš
- Nízká mzda? Nízký výkon, nízké tempo práce a něco na památku s sebou!
- Brigáda ve Volkswagenu – kyselina, pot a ponižování
- Úspěšný spor svazu Priama akcia s CATO Agency s. r. o. o nevyplacenou mzdu brigádníka

Pokus o zobecnění, právní aspekty a pár tipů

- Dohoda o provedení práce (DPP)
- Dohoda o pracovní činnosti (DPČ)
- Jak si spočítat nárok na dovolenou u DPP/DPČ
- Moc a autorita nadřízených
- Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP)
- Rozsah pracovní doby
- Přesčasy
- Přestávky
- Práce přes agenturu a mzdové a pracovní podmínky – individuální nebo kolektivní řešení?

Jak dosáhnout svého?

- Co z toho vyplývá?
- Obecná doporučení

Úvod a cíle

Brožura *Jdeš na brigádu? Zkušenosti a tipy, jak se sebou nenechat zametat* přibližuje zážitky z brigád na Slovensku a v Česku. Ukazuje, že i na brigádách se můžeme organizovat a vybojovat si své požadavky týkající se mezd či pracovních podmínek.

Cílem brožury je:

- Představit **tipy a doporučení** pro situace, kdy se dostaneš do konfliktu s nadřízenými nebo samotnými agenturami, a průběžně je díky sdílení zkušeností vylepšovat.
- Informovat **o zkušenostech z jiných brigád**, upozornit, čeho si všímat před nástupem na brigádu a během ní, a ukázat příklady, kdy se lidé na brigádách postavili proti podmínkám či požadavkům, které se jim nelíbily.
- Rozproudit diskusi a podnítit **lidí pracujících na brigádách, aby mluvili o zkušenostech** z vlastních sporů, o kterých se obecně ví velmi málo.

Tato publikace vznikla jako společné dílo lidí, kteří mají zkušenosti s brigádnickou prací. Od prvního vydání v roce 2012 prochází pravidelnými aktualizacemi (současná verze je ze června 2026). Českou verzi připravil kolektiv pracujících a studentstva na otevřených setkáních svazu Priama akcia v Brně v letech 2025 a 2026.

Vydání brožury zajistil svaz Priama akcia prostřednictvím Nakladatelstva bod zlomu v rámci kampaně *Jdeš na brigádu?* Ta je zaměřená na brigádnickou práci, se kterou je spojena i webová stránka www.priamaakcia.sk/kategoria/brigady.

Priama akcia je solidární svaz pracujících, který se soustřeďuje na řešení problémů na pracovišti a v komunitě, a na pořádání solidárních akcí za práva a požadavky pracujících na Slovensku i v zahraničí. Od roku 2000 je sekci Mezinárodní asociace pracujících (MAP), která v současnosti sdružuje svazy a skupiny z více než 20 zemí světa.

ZKUŠENOSTI Z KONFLIKTŮ NA BRIGÁDÁCH

Následující příklady z let 2001 až 2016 zachycují zkušenosti z pracovišť, na kterých brigádníci a brigádnice zažili problémy, a rozhodli se je řešit.

Nezapočtení odpracovaných hodin a naše reakce

Letní prázdniny jsou pro mnoho studentů z chudších rodin příležitostí vydělat si na školu a na užití si léta. Sehnat však v létě brigádu na více dní či týdnů přes studentské agentury není tak snadné. Než jsme se s kamarádem po asi 2 týdnech nejistoty dostali k déletrvající brigádě, zažili jsme 3 dny na stavbě (dnešní Aupark), které vyústily ve spor o vyplacení plné výše odpracovaných hodin.

Před nástupem nás kamarádi upozorňovali, že jeden z nadřízených má v oblibě zapisovat méně hodin za odvedenou práci a přenášet vlastní povinnosti na brigádníky. Naštěstí nebyl první dva dny přítomen a dostavil se za něj náhradník. První den nedělal problémy a my jsme v dobré víře přehlédli to, že nám nezapsal hodiny v den, který měl. Druhý den byl podobný, ale večer jsme si přišli ověřit, zda počet hodin, které jsme odpracovali, sedí se zapsanými.

Náhradník začal kličkovat, že prý nemá pravomoc zapsat hodiny, že to udělá vedoucí, za kterého jen zaskakuje. Zatím jsme se s nevolí dohodli na počtu hodin, které byly sice zkráceny asi o 10-20 minut, ale protože jsme se domnívali, že se jako brigádníci nemáme moc jak bránit, jsme to spolkli, a opět v dobré víře počkali do dalšího dne. Po jeho odpracování jsem si zašel pro papíry potřebné pro studentskou agenturu. V kanceláři náhradníka mi bylo řečeno, že vzhledem k nesplnění pracovních úkolů se většině brigádníků za dva odpracované dny odčítají minimálně dvě hodiny. Okamžitě se strhla velká hádka, která ale nikam nevedla. Otočil jsem se a práskl dveřmi.

Po cestě jsem potkal další brigádníky, kteří byli na odchodu, a oznámil jsem jim, co se stalo. Padlo pár nadávek, ale zdálo se, že více, než hněv z toho nevzejde. V šatně/unimobuňce čekal na zprávy kolega z Priame akcie a poslední brigádník, který na staveništi ještě zůstal. Společně jsme se vydali do kanceláře šéfa, kde došlo k ještě vášnivější výměně názorů než dříve. Po několika minutách jsme ji ukončili s odhodláním nenechat to jen tak a zorganizovat protiakci. Když jsme odcházeli, nadřízený se zjevně lekl naší nespokojenosti a slov o protiakci. Zakřičel za námi, abychom se vrátili a šli s ním k dalšímu šéfovi. Zkusili jsme, co to přinese. Zbytečně. Po asi minutě nesmyslné konverzace jsme definitivně odešli.

Důvodem nezapsání oddělaného počtu hodin mělo být nesplnění úkolu, který jsme obdrželi. Naše mzda se však odvíjela od odpracovaných hodin, nikoli od plnění pracovní normy. Firmě navíc zoufale chybělo náradí, takže i když bylo co dělat, někdy se prostě nedalo, což byl problém šéfů, ne náš. Zajímavé bylo, že nám bylo řečeno, jak prý druhý den už bylo náradí dostatek, a přestože nám pomáhal vůz, který přenášel extrémně těžký materiál (naší prací bylo naplňování kontejnerů odpadem), tak jsme splnili „jen“ normu. Komické bylo i tvrzení, že si nás u agentury objednali jako celek, z čehož vyvozují, že když se někdo (podle nich) fláká, jsme za to zodpovědní všichni. Hold, když příroda rozdávala rozum, někdo asi chyběl...

Ještě je dobré dodat, že školení o bezpečnosti a ochraně při práci se nekonalo (pouze se podepsal papír), při práci v prašném prostředí a špíně jsme měli žalostný nedostatek ochranných prostředků a že na dané pracoviště po tomto podvodu nastoupila jen drtivá menšina ze skupiny asi sedmnácti brigádníků.

Jak jsme jednali

V první chvíli nás napadlo medializovat náš problém. Domnívali jsme se, že pro média by to v létě mohla být zajímavá story. Přinejmenším jsme alespoň chtěli zjistit, zda někdo během léta, nebo v danou chvíli nechystá reportáž/článek o brigádujících studentech. Takové věci dokážou zastrašit, což se do jisté míry potvrdilo i v našem případě. Tyto naše prvotní úvahy jsme časem obohatili o další možnosti.

Snažili jsme se dát dohromady co nejvíce brigádníků, kteří s námi tehdy pracovali, abychom protest vedli všichni spolu, díky čemuž bychom měli větší šance na úspěch. To se však nepodařilo, a nakonec jsme zůstali v podstatě jen ve dvou až pěti.

Připravili jsme protestní plakát, který jsme chtěli vylepit v okolí kolejí a studentských agentur. Tím jsme chtěli v první řadě na základě naší zkušenosti morálně podpořit studenty, kteří prožívají podobné křivdy a měli by zájem se spojit a něco s tím dělat. Chtěli jsme, aby se bojkotovala práce pro firmu, která podvádí, a aby studenti viděli, že se proti tomu dá postavit.

Uvažovali jsme i o akcích namířených proti zahraničnímu investorovi stavby (jelikož jsme mohli počítat s podporou členských sekcí Mezinárodní asociace pracujících), je totiž mnohem účinnější tláčit na hlavního šéfa než na agenturu či firmu pod ním. Nakonec jsme si však nevybrali ani jednu z těchto forem protestu.

Jak jsme dopadli

Když jsme do agentury donesli potřebné papíry a oznámili, co se stalo, řekli nám, že se to pokusí vyřešit. Později jsme se dozvěděli, že žádné nové informace nemají, protože záležitost už řeší šéf firmy se šéfem agentury. Výsledek jsme se dozvěděli až v den výplaty – všichni brigádníci dostali místo 45 korun/hod částku 50 korun/hod.

Někteří z nás dostali přesně tolik, kolik by dostali po započtení skutečně odpracovaných hodin. I když jsme jednali impulzivně, určitě to bylo oprávněné a zdá se, že jsme tím vyvinuli jistý tlak. Nepodařilo se nám však reagovat okamžitě a shromáždit všechny brigádníky, se kterými bychom šli kolektivně za šéfem a připravili plán dalšího postupu. Namísto vylepení plakátů jsme raději čekali, zda se situace po našem odchodu zlepší (po asi 2 týdnech dostali brigádníci nového šéfa, který už nesdílel praktiky svého předchůdce, ale než se tak stalo, několik studentů bylo ještě podvedeno). Zvýšená hodinová mzda byla nejasným vítězstvím, neboť z toho, co jsme se doslechli, všichni brigádníci před námi i po nás dostávali 50 korun/hod. Byli jsme skutečně výjimkou, nebo nám při nabídce brigády omylem řekli, že je za 45 korun/hod? Další problém byl, že jsme si stále docela nevěřili a měli obavy z možných důsledků naší akce. Přestože nám bylo teoreticky jasné, že s sebou nesmíme nechat zametat, v praxi to fungovalo jinak. Jak čas běžel, nedokázali jsme se ubránit pocitu rezignace a smíření se s věcí.

Zamyšlení na závěr

Několik informací se nám nepodařilo ověřit, proto jde tuto zkušenost zhodnotit hůře. Bez ohledu na pozitiva či negativa, je ale třeba vnímat ji v širším kontextu. Udělali jsme, co jsme v danou chvíli vnímali za nutné – my, kteří jsme na staveništi zůstali, jsme se postavili za svoji věc. Nebyli jsme ticho, nemručeli jsme, nestěžovali si do prázdna. Byli jsme nezkušení, nikdy jsme neslyšeli o tom, že by nějací brigádníci řešili svůj problém (což neznamená, že se tak nestalo!), takže jsme mohli jen zkusit zaimprovizovat a pokusit se aplikovat praktické zkušenosti, o kterých jsme měli povědomí z jiných sporů na zejména zahraničních pracovištích. Ty se však netýkaly problémů ve studentských agenturách. V době, kdy internet ani mobily nebyly takovou samozřejmostí jako dnes, jsme se neměli moc o co opřít. Sami jsme museli vymyslet, co dál. Tato brožura vznikla částečně i kvůli tomu, aby se v podobné situaci jako my neocitli další studenti zaměstnaní přes agentury. Nemyslíme si, že jsme byli první, kdo se svůj problém pokusil vyřešit, pravděpodobně jsme ale první, kdo se o něm pokouší informovat další. Cílem ale není bít se o zásluhy, nýbrž poukázat na to, že kdybychom v roce 2001 měli takový text k dispozici, kdybychom viděli, že se někdo jako my o něco podobného před námi pokusil, že se na někoho můžeme obrátit minimálně pro radu..., tak by celá naše zkušenost možná dopadla jinak. To platí nejen pro brigádnické zaměstnance, ale pro pracující jako celek. Dělit se o zkušenosti ze sporů znamená posouvat budoucí spory na novou úroveň. Důkazem toho je i následující zkušenost, kterou jeden z brigádníků z tohoto sporu zažil o rok později.

Kolektivní ne plnění úkolů mimo dohodnuté náplně práce

Koncem léta 2002 jsem se dostal na první pohled k výdělečně dobře vypadající 1-2 denní brigádě. Šlo o lepení etiket na nápoje. Podstata: rozbálíš obal, vyndáš láhev, vezmeš etiketu, nalepíš, láhev zabalíš.

Pracovní podmínky vypadaly asi tak, že jsme byli v jakési velké garáži plné palet s lahvemi. Co se zpočátku zdálo snesitelné, nás po chvíli začalo deprimovat. Museli jsme si najít svůj flek na „židli“ (rozuměj asi 30 cm vysoký štos papíru A4), hrbít se v malém prostoru a vyhýbat se ostatním brigádníkům a brigádníčkám. K tomu jsme ještě zjistili, že i když se roztrháme, tak vlastně nevyděláme víc jako 30 korun/hod – jen úplný idiot by se nás v této situaci pokoušel vytočit. Samozřejmě, idiot na sebe nenechal dlouho čekat.

Problém

Už jsme byli skoro hotovi, když jsme zjistili, že chybí etikety k jednomu druhu nápoje. Vtipálek, který přiděloval práci, nám oznámil, že jsou určitě někde na zemi, a že je máme najít. Nejenže jsme za to nebyli placeni, ale hledat správné etikety na zemi poseté obrovskou hromadou tisíců prázdných papírků nám všem zvedlo žluč. Snažili jsme se navrhnout, ať to udělá ten, kdo chce. Ovšem za příplatek. Nezabralo a náš šéf zavolal svému šéfovi. Odpověď zněla: okamžitě najít etikety a nalepit je, jinak nám nezaplatí. A že jsem se ozval, vyhrožoval mi vyřazením z evidence v agentuře.

Vtipálek tedy odešel. A my? Během několika minut jsme se dohodli, že na práci kašleme a že si jdeme zapsat to, co jsme odpracovali, a ostatní nás nezajímá. Ať si ty etikety klidně přijde hledat vtipálek nebo jeho boss. Asi ve dvanácti jsme se nasáčkovali do agentury (pracovali jsme v jejích prostorách, ne u klienta; šlo o výjimku z běžné praxe agentur). Zděšená pracovnice pochopila, že snažit se nás odbýt nemá smysl, volala šéfovi a ten to pochopil také velmi rychle.

Kdo bojuje, neprohrává

Všichni brigádníci a brigádnice jsme se dohodli, že za týden přijedeme po výplatu společně, a budou-li dělat problémy, všichni se tam zase nahneme, a pak případně zorganizujeme bojkot agentury či jinou formu akce.

Většina z nás skutečně přišla. Zjistili jsme však jen to, že náš spor se ještě řeší, takže máme dojít opět za týden.

Za týden jsme dostali bez problémů své peníze, přestože jsme se obávali, že nás budou chtít ošidit a tvrdit, že někteří brigádníci si nahlásili více nalepených etiket. Mělo se dělat 4 dny, a již druhý den počet nahlášených etiket převyšovaly počet všech, které se skutečně daly nalepit (reálný počet lahví). Náhodou jsme se dozvěděli, že agentura to celou dobu věděla a všem to zatajila! Pravděpodobně se chystali počkat, až všechno uděláme, a pak na nás vytáhnout, že někteří podváděli a vykryjí to plošně – všem uberou, aby se dodržel reálný počet. Po přepočtení bychom tedy nevydělali ani trapných 30 korun/hod.

Jediným negativem bylo, že agentura měla dva „předáky“ z řad studentů, a je možné, že si to vybila na nich (ubrala jim na zodpovědnosti). Tuto informaci se nám však nepodařilo potvrdit a ani jsme se proti tomu už nedovedli spojit.

Od slov a hněvu k akci

Dojmy z okamžitého odporu drtivé většiny studentů jsou samozřejmě pozitivní. Jen tak se nevidí, aby se hněv pracovníků proměnil v rychlou přímou akci. Narozdíl od situace ze staveniště před rokem, hrály nyní okolnosti do karet studentům. Ještě jsme byli všichni pohromadě a mohli kolektivně dohodnout postup. I bez toho, abychom si na sebe vyměnili kontakty, jsme se v den výplaty skoro všichni setkali před agenturou.

Studenti mohou být mladí a nezkušení, ale jsou i odvážní.

Nenech se sebou na pracovišti zametat. Neomezuj se na to, co ti patří podle práva, žádej, co ti patří podle tebe. Postav se na odpor, sabotuj, ber si, co si myslíš, že ti nezaplatí, pracuj pomalu, nepracuj v situaci se sníženou bezpečností a nedostatkem nástrojů k normální práci, žádej občerstvení, podpoř přátelskou atmosféru na pracovišti. Je mnoho způsobů obrany, tak využij svůj elán a svěžího ducha a užij si to!

Bez ochranných pomůcek nedělám

Na začátku srpna 2007 jsem si sehnal brigádu za 80 korun/hod, šlo o práci brigádníka na stavbě na okraji města, kde se stavěla administrativní budova a výrobní hala. Vždy se pracovalo, když byl materiál, nástroje, počasí i my v pořádku. Když chyběl materiál, mistr zatelefonoval šéfovi, byl prostoj nebo se našla jiná práce.

Jako brigádník jsem čekal na práci, kterou mi přidělí mistr nebo jsem se šel někam zašít. Po přidělení práce bylo třeba přizpůsobit si pracoviště. Pokud to jde, nebudu si přece ničit záda shýbáním se k práci, když si můžu vyrobit stůl, a strávím tak práci stejný čas.

Konflikt a řešení

Problém v práci nastal, když mi šéf a mistr chtěli dát za úkol natírat desky barvou, se kterou bylo třeba manipulovat v rukavicích a s brýlemi. Rukavice by i byly, ale brýle jsem ve skladu nenašel, tak jsem řekl mistrovi, že robotu udělám jen s brýlemi, protože mám alergii a chemikálie mi může ublížit. Telefonoval jsem šéfovi, nezvedal telefon, tak mu zavolał mistr a popovídal si s ním. Ve výsledku šéf řekl něco ve smyslu, že jsem čurák, a práci dali dělat druhému brigádníkovi.

Před odmítnutím práce jsem přemýšlel, jestli se na to nevykašlat a zkusit to natírat opatrně, či zda vznést svůj požadavek. Po odmítnutí jsem měl dobrý pocit, po telefonátu smíšený, trochu vyvstaly i obavy, nejistota, ale konflikt mezi mnou a šéfem se už nestupňoval.

Výplatu jsem si vzal bez poděkování. Dobrý pocit mám ze dne, který mi omylem zaplatili jako odpracovaný, ačkoliv jsem do práce nedošel, dále z toho, že jsem se opálil na slunci, trochu pocvičil svaly a naučil se dělat s vodováhou a také, že jsem se jednou po obědě rozhodl nejít do práce a šel jsem se raději vykoupat. Dále z toho, že jsem dělal svým pomalým tempem a že jsem odmítl práci, kterou jsem měl udělat bez ochranných pomůcek.

Práce navíc – odmítám!

Brigadovala jsem s kámoškou v Tesco, byli jsme dokládat zboží přes Index Nosluš. Všechno bylo v pořádku, práce jednoduchá, sice za euro padesát na hodinu, ale nemohly jsme si vybírat. Přerozdělovali nás na jednotlivá oddělení, my jsme schytaly textil, čemu jsme se těšily, protože jsme nemusely nosit těžké věci jako například desetakilová balení v drogerii a tak. Jenže práce může být v pohodě, ale když jednou dostaneš drbnutou šéfku, tak co z toho. Přišla si nás vyzvednout, ani nepozdravila, hned zavelela, jděte tam, udělejte tohle atd. Asi jí sudičky vštípili názor, že všichni brigádníci jsou jen banda líných smradů, kteří chodí na brigády a dělají lidem špatně. Byla to jedna z mých prvních brigád, tak jsem si myslela, že to asi tak chodí a nemám nárok o něco žádat, případně si stěžovat. Pracovaly jsme předepsaných devět hodin, co nám kázala. V rámci možností v klidu a bez poznámek, co mě stálo hodně úsilí.

Na začátku jsme jí řekly, do kdy děláme, a ona prohlásila, že když budeme odcházet, máme přijít za ní a ona nám podepíše pracovní lístky. Těsně před koncem brigády se doslova vypařila, bylo tam ještě hodně práce, tak jsme se snažily pracovat co nejrychleji. Chtěly jsme to dokončit. V šest jsme měly končit, ona nikde, ještě prošly dvě prodavačky kolem a zahlásily, že je třeba vynést odpad a uklidit za sebou. Tak jsem jim řekla, že jsme měly končit před deseti minutami a že jedeme domů. Překvapeně na mě kukly, co jsem si to dovolila říct. Já jsem jim jen slušně vysvětlila, že bychom rády poklidily, ale nařídily nám dělat jiné věci a že naše pracovní doba už skončila (šéfka si to měla vypočítat tak, abychom stihly i uklidit).

Jen přikývly a pomohly nám najít šéfku, která nám neochotně podepsala lístky. Jasně, že nepřipsala tu půlhodinu, kterou jsme tam byly navíc. Odešla, ani nepozdravila. Byla jsem však ráda, že jsem v sobě našla odvahu a odmítla udělat práci navíc.

Když je šéf nervák a neumí si přiznat chybu ...

Po čase jsem se „propracovala“ k lépe placeným brigádám: rozdávání letáků, promo akce, ankety apod. Jednou jsem přes Studentský servis měla jít rozdávat letáky pro prodejnu s alkoholem. Na čtyři hodinky za tři éčka na hodinu. Agentura mě tam nasáčkovala, protože potřebovala narychlo někoho sehnat. Šla jsem bez školení. Přemýšlela jsem celou dobu nad tím, k čemu by bylo to školení zapotřebí, když jsem se měla jen postavit a dávat lidem do ruky letáček. Později jsem na to přišla. Během rozdávání skoro celou dobu pršelo. Teta na prodejnu nám dala jen triko a kšiltovku. No nic, tak jsme s kolegyní rozdávaly. Prošlo sice asi deset lidí za hodinu, ale v pohodě.

Řídily jsme se pokyny, které byly napsány na pracovním lístku: „*poslouchat vedoucího prodejny, resp. kompetentního*“. Prodavačka byla skvělá teta, dávala nám letáky, chválila nás, že nám to jde od ruky a nevím co všechno, když jsme s kolegyní zase přišly po další letáky, řekla, že už nám ani další nedá a že jsme šikovné. Po dvou hodinách jsme se šly promoklé zeptat, jestli si můžeme udělat patnáctiminutovou přestávku. Řekla, že jasné, tak jsme si sundaly reklamní trička a seběhly si koupit něco k jídlu naproti do obchodu. Když jsme dojedly, zjevil se ve dveřích šatny chlapík (majitel prodejny, jak jsme si domyslely). Přišel k nám, uviděl, že nemáme na sobě reklamní trička. Začal nás zjebávat a křičet, že co si to objednal: „Víte kolik stojí takové promotérky? To jste ještě nemohly ty dvě hodiny vydržet?“ Klidně a opravdu slušně jsem se mu snažila vysvětlit situaci, neboť nás obvinil, že jsme vlastně celou dobu nic nedělaly, protože nejsme ani oblečené. Ukazovala jsem mu promočenou kšiltovku, navrhla jsem mu, že těch patnáct minut jsme ochotny zůstat déle, ale nepomohlo to. Byl to jeden z těch primitivů, kteří už i když vidí, že to přehnali, nepřiznají si chybu, nic si nedají vysvětlit a už to prostě musí dohrát do konce. Prodavačka dal okamžitou výpověď, nás vyhodil, a hlavně se vyjádřil, že se mnou už nikdy nic nechce mít společného, protože jsem drzá. Skoro jsem se začala smát. Nejlepší bylo, že když odešel, asi za pět minut zavolal prodavačka: „Kde jsou holky, proč nerozdávají?“ Naštvala jsem se a řekla prodavačce, ať mu řekne, že jdeme domů. Holka, která dělala se mnou (jinak jsme se viděly poprvé v životě) také souhlasila, odešly jsme a dohodly se, že se druhý den setkáme, půjdeme do agentury a budeme žádat peníze za celou brigádu.

Jen mi bylo strašně líto té tety prodavačky. Byla už starší a dosud netuším, jestli ji fakt vyhodil. Já jsem se pak ještě vrátila a povídala si s ní, nadávala na šéfa a říkala, že je ráda, že vypadne, že je to čurák a že už chtěla i dříve odejít, jen netuší, co bude dělat. Nechala jsem její kontakt, že kdyby to chtěla nějakým způsobem řešit, pomůžeme jí, ať se ozve, ale už se neozvala.

Druhý den jsme se tedy s kolegyní setkaly, tak jak jsme se dohodly a šly jsme do agentury. Tetka v agentuře nás vyslechla a souhlasila s námi. V podstatě jsme jen dělaly, co jsme měly v náplni práce: poslouchaly vedoucího prodejny, kterým byla v té době prodavačka, neboť nikdo jiný tam nebyl. A protože bylo blbé počasí, mohly jsme si dát přestávku. V agentuře byl i nějaký chlapík, který poslouchal jedním uchem, neboť právě řešil rozkopené dveře do kanceláře. Řekl nám, že se to bude řešit, že si vyslechne i druhou stranu a dá nám vědět. Asi za týden mi zavolal s tím, že majitel obchodu je z nás velmi zklamaný a že s námi nebyl vůbec spokojen. Nic jiného se ani nedalo čekat.

Šlo o to, že majitel si objednal i školení brigádníků a na tom školení prý bylo řečeno, jak se máme chovat. Já jsem mu řekla, že mi o školení nic neříkali. Zasekl se a pak řekl, že tak je to částečně chyba agentury, ale částečně i moje, protože nárok na přestávku máme až po čtyřech hodinách a nevím co ještě. Reagovala jsem, že okej, v tom případě mi dejte prachy za hodiny, které jsme reálně odpracovali. Začal se vykrucovat, že by to šlo z jeho kapsy a tak, ale já jsem nepolevila a logicky a slušně mu vysvětlovala, že jsme neudělali žádnou chybu. Nakonec se rozloučil a později jsem zjistila, že mi poslal na účet prachy za odpracované hodiny. Od té doby jsem však už přes tuto agenturu nebyla na žádné brigádě, částečně proto, že jsem byla znechucená, ale i proto, že jsem už měla jiné kontakty a příležitosti brigády – ačkoli agentura mě později párkrát kontaktovala a nabízela brigádu, takže možnost byla. Bylo to i proto, že jsem s agenturou

spolupracovala déle – byla jsem spolehlivá, a když jsem začala chytat ty „lepší“ brigády, které se vícekrát do roka opakovaly, majitelé si sami žádali brigádníčky, které už u nich dělaly a byli s nimi spokojeni.

Zrušená brigáda? Pokud nedají vědět, musí zaplatit

Velmi podobný případ se mi stal i na brigádě přes agenturu Brigádnici. Dělal jsem promo pro pekárenské výrobky jedné značky v supermarketu. Dobře placená a nenáročná brigáda. Pracovala jsem tam asi měsíc, vždy jeden den v týdnu, dojížděla jsem za ní z Košic do Trebišova, ale vyhovovalo mi to, mám tam rodinu. Zbývajících dní v týdnu jsem dělala v Košicích. Jednou se stalo, že jsem dojela do Trebišova, přišla jsem k pečivu, a reklamní stolek nikde. Na informacích jsem zjišťovala, co se děje, a oznámili mi, že na dnes nemají ohlášeno žádné promo. Tak jsem volala do agentury, kde mě odbili s tím, že dnešní brigáda se ruší, pravděpodobně mi zapomněli dát vědět a omlouvají se. Chlap u telefonu dodal, že má pocit, že mi párkrát volal, ale prý jsem nezvedala. Bála jsem se, ale byla jsem i našťavaná, protože potřebuji peníze, a tak jsem navenek sebejistě začala: „Moment, ale já na tuto brigádu docházím. Za tu dobu, co jsem tady, jsem mohla dělat něco jiného.“ Určitě mi nikdo od vás nevolal, mobil si neustále kontroluji. A protože nemám trvalou práci, brigáduji, kde se dá a každý den plánuji dopředu...“ Už si přesně nepamatuji, co všechno jsem řekla, ale zakončila jsem to tím, že žádám náhradu ušlé mzdy.

Chlapík se pořádně překvapil. Zřejmě toto slovní spojení nejen nečekal, ale ani nikdy neslyšel od žádného brigádníka. Začal koktat a řekl, že mi za chvíli zavolá, protože se musí poradit. Asi za patnáct minut zavolal, měl zase klidný a sebejistý hlas, a dost nesmyslně spustil: „Když se chcete soudit, já jsem připraven *(o soudu nebyla vůbec řeč)*, ale já se Vám můžu ještě jednou omluvit...“ Hm, zlatý, ale co já z toho?

Nakonec jsem řekla, že určitě žádám uhradit minimálně polovinu směny, protože jsem se na brigádu řádně připravila. Během týdne jsem se mu navíc ozvala, jestli všechno platí, co jsem vůbec nemusela dělat. V domluveném čase jsem byla na místě a opravdu to není moje chyba. Začal mi vyprávět o tom, jak to má těžké, že musí shánět brigádnice, protože mu na poslední chvíli řekli, že nemohou, protože mají zápočty, a že to půjde z jeho kapsy, přičemž má doma děti, rodinu, a je před Vánocemi... Řekla jsem: „Okej, já jsem Vás vyslechla, teď si poslechněte Vy mě. Jsem na úřadu práce, nemám žádnou smlouvu, nemám peníze a musím z něčeho žít a platit cestu za brigádou, která nakonec odpadne. Jednoduše to musím řešit.“

Skončil s tím, že teď nemá žádné peníze, a když bude mít, tak se ozve. Já na to: „V pořádku, je mi to líto, ale já určitě neustoupím. Mám právo žádat náhradu.“ Nakonec jsem popřála pěkný den... Za dva dny jsem měla peníze za polovinu směny na účtu. Musím přiznat, že jsem to vůbec nečekala a dost mě to překvapilo, ale fajn. Další naše komunikace probíhala už jen mailem. Měla jsem ještě dodatečně ke smlouvě poslat kopii zdravotního průkazu. Do úvodu mailu nezapomněl napsat: „Nemůžu se Vám dovolat“, proto prý píše...

Jsem si jistá, že mě už určitě na žádnou brigádu nezavolá. Lidé s tím asi mají velký problém, prostě si přiznat vinu a v pohodě jít dál.

Bylo zajímavé sledovat, jak vytahuje postupně všechny trumfy (a podobně to bylo i v předchozím případě):

Krok č. 1: Řeknu jí, že jsem jí určitě volal

Krok č. 2: Zdůraznění omluvy

Krok č. 3: Chcete se soudit? Okej, jasné...

Krok č. 4: Útok na city – Půjde to z mé kapsy (Vy mě chcete okrást?)

Krok č. 5: Zveličený krok č. 4: Mám rodinu, děti, těžkou práci

Krok č. 6: Ozvu se. Do poslední chvíle čekal, že polevím, ještě i poslední věta byla taková.

Nepolevila jsem a ujistila jsem ho (slušně), že to řeším a budu řešit.

Na závěr jen jedno: určitě si není třeba nechat skákat po hlavě, ačkoli jsme na to každý zvyklý.

Zvýšení platu? Za zkoušku nic nedáš

Po třetím ročníku na vysoké škole jsem nastoupil přes prázdniny jako internista - čti brigádník - na tři měsíce do globální softwarové firmy. Měl jsem 30 hodin týdně při 80 korunách na hodinu, nastoupilo nás současně pět. Práce byla zajímavá a kreativní, skříň se sladkostmi stále plná - z tohoto pohledu nám nic nechybělo, jen těch 80 korun na hodinu se nám zdálo docela málo na to, že děláme stejnou práci jako stálí zaměstnanci a ti brali dvakrát tolik. Pořád jsme přemýšleli, jak se domoci zvýšení mzdy, nebo změny na trvalý poměr, což by znamenalo zvýšení mzdy.

Jak se začal blížit začátek semestru, ptali jsme se na oddělení Kapitalizace lidí (obdoba Human Resources), jak to vypadá a dostali jsme odpověď, že je to na dobré cestě a že brzo bude rozhodnuto. Těšili jsme se, že dostaneme statut řádných zaměstnanců. Ale co se nestalo: oddělení Kapitalizace lidí nám sdělilo, že naše smlouvy se prodlužují do příštích prázdnin - tedy že zůstanou pouze brigádnické...

Domluvili jsme si s šéfíkem schůzku a požádali o zvýšení. Tam nám akorát řekl, že 80 na hodinu stačí a větší rozpočet stejně nemají. Všichni až na mě se s tím smířili („No, aspoň máme jinak dobrou práci...“ – „80 na hodinu stejně na žádné brigádě nedávají...“, kolegové vůbec nerefletovali, že děláme dost odbornou práci a ne zametání v supermarketu), ale já se rozhodl bojovat dál. Řekl jsem personalistovi, že dělám stejnou práci jako mí kolegové v týmu, ale беру podstatně méně, takže chci přidat na 140-150 na hodinu, jinak že to nemá pro mě smysl a odešel bych a měl víc času na studium. Pamatuji si, že jsem tenkrát musel být dost přesvědčivý, protože personalista vypadal dost ustaraně. Trvalo to sice měsíc a dostal jsem jenom 135 na hodinu (už jsem se nehádal, chtěl jsem jim dopřát „pocit vítězství“), ale podařilo se. Za pár dalších měsíců dostali přidáno i moji čtyři kolegové.

Moje rada zní, nevzdávat se, zvláště, když je ve firmě malý „průtok“ zaměstnanců a ona si nemůže dovolit lidi „střídat jako ponožky“, protože už do nich investovala čas i prostředky.

Nízká mzda? Nízký výkon, nízké tempo práce a něco na památku s sebou!

Méně než 60 korun neberu! Tak jsem se rozhodl v roce 2006 a držel jsem se toho na dalších brigádách. Jednou mi nabízeli pásovou robotu v továrně za 56 korun. Chvilku jsem váhal, neboť z té fabriky ještě nemám pracovní zkušenost, ale přešlo mě pokoušení nových dimenzí a šel jsem raději jinde za vyšší mzdu.

Dělali jsme stezku. Když jsem brzy ráno přišel na rozkopanou ulici, nebylo tam nikde nikoho a marně jsem hledal šatnu. Převlékat se dalo jen venku, v nějaké staré zahradě. Ještěže nemám nic proti přírodě...

Potom přišel šéf i s dvěma mistry, oba byli mladší než já. Důvod na slabou pracovní morálku, kterou podpořil i chaos v řízení celé stavby způsobil, že dlouhatánské (placené:)) prostoje hřály silněji než listopadové sluníčko.

Byli jsme tři brigádníci a naším úkolem bylo odkopat trochu štěrků od plastových trubek v cestě a poté chodník znovu doplnit. Z mladého mistra jsme si moc nedělali. Jednou chtěl přinést papír na zapálení čehosi. Poslal prvního brigádníka, ten mu přinesl vlhké noviny, druhý mu donesl pomačkaný kousek, který mu spadl na zem, místo do nastavených rukou, a já jsem se vymluvil, že se mi nechce a nevím, kde noviny jsou. Zašivali jsme se až do konce brigády, ale ovšem za 60 korun na hodinu ani nebylo třeba se trhat, motivace byla nízká.

Že jsou oblasti na Slovensku, kde by se za 60 korun na hodinu lidi přetřhli? Ale proč bych měl být spokojen s tím, že někde vykořisťují brigádníky a brigádnice za 40 korun (nebo méně) na hodinu?! Těch mých šedesát, co to je za peníze? Vždyť jsem si vydělal ani ne 500 korun za 8 hodin + plus cesta autobusem na pracoviště. Peníze utratím, ani nevím jak. Ceny jsou vysoké, mzdy nízké, a z výkladů a reklam se šklebí pro studenty nedostupné spotřební zboží.

Většina z nás si hledá cesty, jak se sžít s pracovištěm při co nejmenší námaze. Obhájci zaměstnavatelů tomu říkají „zkažená pracovní morálka.“ My pracovníci, to považujeme za přirozenou součást systému, ve kterém jsme nuceni pracovat pro zisky druhých. K práci v takovém systému neodmyslitelně patří nejen úsilí udávat si vlastní pracovní tempo, pokud se dá, ale i bavení, či brání si věcí z pracoviště domů. Jde o naše živobytí, když jsme na krku rodičům, kteří makají, aby nám zaplatili školu. Proč nepomoci? Brzy se ocitneme v jejich kůži se stejně omezenými sociálními jistotami. A jistoty budou o to menší, o co méně proti zhoršujícím se pracovním podmínkám budeme vystupovat.

Brigáda ve Volkswagenu – kyselina, pot a ponižování

První popis brigády, který jsme dostali po zahájení kampaně “Jdeš na brigádu?” poukazuje na otřesné podmínky z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na praktiky jako je práce bez smluv či odebírání občanských průkazů, ale také na ponižování pracovníků. Lenka přibližuje nejen podmínky, ale také to, jak jednala v situaci, na kterou nebyla připravena. Pokud tě napadá něco jiného, co by se dalo dělat, máš podobnou zkušenost nebo máš zájem s danou věcí něco dělat, určitě se nám ozvi.

Jsem studentka a vedle školy pracuji už cca dva měsíce o víkendech ve Volkswagenu v Bratislavě na dohodu o brigádnické práci studenta. Nepracuji tam pořád, ale jen když si řeknu a mají pro mě volné místo, protože vyplácejí mzdu na ruku po směně.

Funguje to tam asi takhle: Člověk zavolá den-dva dopředu šéfovi, že by chtěl pracovat, a ten mu řekne, na jaký termín a v kolik hodin se má dostavit před bránu. Pokud je tam poprvé, vezmou mu občanský průkaz na celý den, o čemž jsem si myslela, že je protizákonné. Neexistuje tam žádná smlouva. Pracuje se jen po předložení občanského a podepsání nástupu na směnu. Já jsem chodila vždy na 5:30. Člověk nikdy neví, když jde do práce, jestli bude pracovat 8, 10, 12, a někdy i 16 hodin. Před tou branou je spousta lidí, mladých, starých, žen, mužů, bývalých trestanců za pokus o vraždu, někdy prý i těhotné, prostě lidé všeho druhu. Po předložení občanského průkazu vám sekuriťák půjčí kartu pro návštěvníka, pomocí které se dostanete přes turniket. Za vratnicí pak tito lidé všichni čekají na šéfa, který čte jména a rozděluje lidi do jednotlivých výrobních hal.

V každé hale sídlí jiná úklidová firma. Můj nadřízený byl mistr z této firmy, který třídí nářadí a zadává robotu. Většinou jsou to úklidové práce - drhnout špínu, cosi zametat a podobně. Mistr určuje také přestávku. Jedna z těchto firem (Slovclean) dělá přestávky jakoby schválně tehdy, když není otevřen ani jeden bufet a lidé si nemají ani co koupit k jídlu. Pokud neděláte svou práci tak, jak si to představuje mistr, tak si na vás stěžuje člověku, co vás jako brigádníka zaměstnává, a ten vám už nemusí podruhé poskytnout práci. Tehdy je velmi obtížné vysvětlovat mistrovi například to, že je špína zažraná a nejde to vydrhnout. Konec směny je někdy dost překvapující, neboť snadno se může stát, že pracujete o hodinu déle a nikoho nezajímá, že jste už měli skončit, jen ať je vydrhnuto to, co kázali, že má být. Přesčasy nikdo neproplácí. Když už i konečně doděláte, stává se, že trčíte v kilometrové frontě lidí na výplatu. To způsobuje, že lidé trčí pak někdy i hodiny před automobilkou, neboť spoje k ní jsou velmi chabé.

Tolik k utvoření si obrazu o této práci, a teď k mé zkušenosti. První špatná zkušenost byla hned druhý den. Dali mě pracovat pod takovou starší mistryni - na pohled příjemnou paní. Ta nám, mně a mé kamarádce, přikázala drhnout nějaké skříňky, okna, dopravníky, zdvihací zařízení a podobně. Jelikož nám nedala ani hadry, ani čistící prostředky, a odešla, tak jsme si s kamarádkou sedli na zem a čekaly. Dotyčná paní mistryně se dostavila po patnácti minutách a rozvířkala se po nás, že co sedíme na zemi, když nám zadala práci. Co je komické, nějak si nedala vysvětlit, že nemáme čím pracovat. Později si stěžovala našemu šéfovi, že jsme seděly. Když jsme se i konečně daly do roboty, musely jsme všechno utírat třikrát (i když to bylo čisté). Její práce spočívala v tom, že chodila kolem nás a vířkala po nás, když jsme si

vytáhly mobil a podívaly se na hodinky nebo si sedly k mytí klimatizace, která byla na zemi. Prý máme klečct. Mě si pak po polední přestávce vzala stranou a dala mi mýt jakési trubky a rez z nějakých vaniček. Asi pět metrů ode mě kamarádka dělala cosi velmi podobné. Při této práci mi dělník, který byl nade mnou, shodil na hlavu asi z metrové výšky dvě cca tříkilové lišty, po kterých se mi zatočila hlava. Přišlo mi špatně a lehla jsem si na zem. Mistryně nebyla na dosah, takže jsem jí to neměla, jak oznámit. Později jsem se dozvěděla, že prý si zavolali moji kamarádku a řekli jí, ať příště nechodím, když v práci ležím na zemi. Ta mi zařídila, že sice můžu přijít, ale dají mě dělat do jiné haly. Já jsem se o tomto celém dozvěděla asi až o týden později.

Druhá a zatím nejhorší zkušenost byla v lakovně. Práci v lakovně už znám, předtím jsem tam čistila sušičky na autolak. Mistr tohoto úseku byl podle řeči mých spolupracovníků prý nejlepší mistr široko daleko. Díky tomu, že to byl známý mé kamarádky, ochotně jsme v práci zůstaly asi dvakrát nebo třikrát dělat přesčas. Nevím, nějak jsem mu nepadla do oka nebo co. Dokonce i s mým přítelem nás nechával dělat ještě déle než ostatní, a ještě jejich nedokončenou práci. Ani jednou jsme neřekli ani půl slova. No naposledy jsem tam šla sama. Dal mě pracovat na jakési vývodové věžičky, co nevím ani k čemu slouží, ale vím, že je v nich 54 stupňů, a to nepřeháním - přesně tolik ukazoval teploměr. Když jsem měla proti tomu výhrady, dozvěděla jsem se, že jsem fajnová a že má pro mě dobrou zprávu, neboť ve druhé věžičce je jen 50 stupňů. To, že si člověk může poškodit zdraví už i krátkou prací v takových podmínkách, se ve VW zjevně ignoruje (doporučuji prohlédnout si Nařízení č. 361/2007 Sb., kterým se stanovují podmínky ochrany zdraví při práci: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-361>). V těchto prostorách, které byly celkem čtyři (v jedné věžičce dvě místnosti) jsem ve třech měla vyleštit podlahu a ve čtvrtém drhnout kondenz (černá špína, což jde dolů jen koncentrovanou kyselinou). Mistr řekl, že chce tu věžičku zevnitř stříbrnou, jako byly ty ostatní. Nafasovala jsem „papírovou“ kombinézu, koncentrovanou kyselinu, respirátor, gumové rukavice, brýle a nějaké hadry. Jelikož mám atopickou dermatitidu, začaly se mi v kombinéze zapařovat ruce a skončila jsem s červenými svědicími fleky. Když jsem si vyhrnula rukávy, kyselina mi stékala po rukou, a později to už bylo totálně jedno, protože kombinéza byla promokavá a kyselina se k mým rukou dostala tak jako tak. Vyhledala jsem tedy mistra a poprosila ho, jestli na to cosi nemá. Bohužel mě jen zdrbal, že na co chodím pracovat do fabriky s ekzémem. To, že jsem tam byla x-krát předtím a nic mi nebylo, mu nestačilo. Řekl mi, že nic na to nemá a že tam nemá koho druhého dát, takže to musím dodělat. Když jsem chtěla alespoň trapný obvaz, řekl že ani ten nemá a že si to mám chodit mýt. Tak jsem poctivě chodila každých 10 minut a když už to bylo nesnesitelné, šla jsem raději vymetat další tři místnosti, kde nebylo třeba používat kyselinu. Těsně před přestávkou přišel na kontrolu a tvářil se, jako kdybych mu večeri snědla. Podíval se jen do té jedné, kde byl kondenz, na ostatní se vykašlal, přestože jsem mu řekla, že jsou hotové. Po přestávce, když jsem se znovu pustila do roboty, došel ještě i s mým šéfem. Nevím, jestli mi v tom teple nedošlo, že si na mě mistr stěžoval, ale šéf mi začal nadávat, že mám dělat rychleji. Tak jsem mu vysvětlila, že je tam teplo a ta špína nejde dolů, ale on v polovině mého promluvy odešel. Nakonec vysvětlilo, že mu mistr řekl, že jsem za půl dne nestihla udělat ani jednu stěnu té místnosti. Na fakt, že další tři místnosti byly hotové zapomněl. Ke konci směny, když jsem už nevládala drhnout strop od kondenzu, protože jsem měla od respirátoru v oblasti úst červené fleky a vyrážky, které svědily (předpokládám, že ho po předchozím použití nedezinfikovali) a kyselina mi stékala na hlavu, mě mistr přeřadil vysávat sušičku na autolak, která byla cca 150 metrů dlouhá a přístup ještě zhoršoval dopravník umístěný uprostřed. Řekl, že ji musí mít ten den vysátou, a každou větší nečistotu, co nelze vysát, odšpachtlovanou. Když mi dal tuhle práci, bylo patnáct minut před fajrontem. Když jsem měla vysátých prvních 20 metrů, podívala jsem na hodiny a bylo 17:30 (měla jsem pracovat od sedmé do páté odpoledne). Dost jsem spěchala na autobus, takže jsem odnesla všechny věci do výlevky a opatrně se vypařila pryč, ať mě mistr nevidí. Dole při předávání se mě další pracovník VW ptal, že jestli jsem to já ta líná, na kterou si mistr stěžoval.

A toto nejsou jediné problémy. Spousta zaměstnanců si stěžuje na šikanu, že se k nim chovají jako k opicím a ne lidem, že se nestihají najíst, neboť jen cesta do jídelny jim trvá patnáct minut tam a patnáct zpátky, že dělají v nepředstavitelných vedrech a podobně. Já jsem si také od stálých zaměstnanců Slovcleanu vyslechla na jedné směně věci typu, že jsme: „... zmrzí zdola, co minuli všichni Indulonu“ a podobně.

Řešení v takových situacích, kde se bojíte o vlastní peníze, protože za každou hloupost vám vyhrožují stržením jedné hodiny z platu, se nachází těžko. Mou volbou byla neposlechnutí absurdních příkazů mistrů nebo přizpůsobení si práce pro sebe. Po tomto mém drobném řádném, jako například zdrhnutí z práce bez vědomí mistra, jsem ho potkala další den na chodbě ve VW a zahlížel po mně. Zřejmě jsem mu tím zdrhnutím uškodila. Ale nevadí, kdyby se ke mně choval jako člověk určitě bychom se na té práci dohodli, jenže když se chová povýšeně k lidem, od kterých něco chce, tak ať nečeká,

že budou skákat, jak píská, plnit nesmyslné příkazy a ještě ve špatných podmínkách. Byla to taková moje drobná výhra, cítila jsem se lépe sama před sebou.

Ještě existuje jedna možnost v takových případech. Pokud si člověk předem obvolává práci, tak se může zeptat, ke kterému mistrovi ho pravděpodobně přidělí nebo zda by mu neudělali laskavost a nedali ho dělat do nějaké jiné haly. Třesknout mopem o zem na pracovišti a říct si kašlu na vás moc nepomáhá, neboť se může stát, že vám neproplatí odpracované hodiny.

To, že vám vezmou občanský průkaz, pracujete bez smlouvy, jste vystaveni drzému zacházení ze strany mistrů, buzeraci, a kromě toho pracujete skoro až v nelidských podmínkách, nejsou ani zdaleka jediné problémy, které se mohou vyskytnout na pracovišti. Důležité je čelit jim a pokusit se to změnit, neboť pokud se zaměstnanec neozve, tak Váš šéf s tím sám nepřijde.

Úspěšný spor svazu Priama akcia s CATO Agency s.r.o. o nevyplacenou mzdu brigádníka

V první polovině května 2016 jsme vstoupili do sporu s firmou CATO Agency o nevyplacenou mzdu pro pracovníka Martina, který se nám ozval se žádostí o pomoc. Po necelém měsíci aktivity, byla mzda vyplacena. Naše taktika protestních a přímých akcí se opět ukázala jako účinná.

Příčina sporu – nevyplacená mzda

Martin pracoval pro CATO Agency s.r.o. jako manipulát s krmivem pro zvířata firmy Royal Canin ve dvou pobočkách prodejny se stavebním a zahradním materiálem v Bratislavě od července 2015 do března 2016. Od listopadu 2015 pracoval i jako promotér. Během tohoto období obdržel většinu výplat pozdě, čímž firma porušovala smlouvu i § 129 zákoníka práce. V březnu 2016 se rozhodl, že takové jednání již nebude tolerovat a obrátil se na svaz Priama akcia.

Když mu jednatelka CATO Agency s.r.o. Mgr. Veronika Šmihuľová Kašpar nevyplatila dlužné peníze ani do konce dubna (a navíc se odvolávala na údajnou škodu, kterou měl způsobit a o které mu neposkytla důkazy), rozhodli jsme se jednat.

Naše kroky

Prvního května jsme navštívili sídlo a zároveň domácí adresu jednatelů CATO Agency s.r.o. v Košicích, a protože nikdo neotevíral, dopis s požadavkem na vyplacení dlužných peněz jsme nechali v poštovní schránce.

Po předání žádosti o vyplacení mzdy měla společnost CATO Agency s.r.o. sedm dní na vyplacení dlužných peněz. Jelikož se tak nestalo, v pátek 13. května jsme zveřejnili článek s informací, že s CATO Agency s.r.o. vstupujeme do sporu s cílem dosáhnout vyplacení protiprávně zadržované mzdy. Téměř okamžitě se Martinovi ozval právník i jednatelka. Na základě výpisu o odpracovaných hodinách, které si následně vyměnili, se ukázalo, že CATO Agency s.r.o. dluží Martinovi 190 €. Paní Mgr. Šmihuľová Kašpar však tvrdila, že všechno zaplatila, což ovšem nebyla pravda.

Peníze stále nepřicházely, a tak jsme 24. května zveřejnili vzor protestního e-mailu a e-mailový online formulář, který mohli lidé použít, aby vyjádřili svůj názor na praktiky firmy. Zpočátku přicházely hlavně maily ze Slovenska. Spor však postupně nabyl mezinárodního rozměru. Informace se objevily v češtině i angličtině na více webových stránkách a Facebooku.

Postupně jsme začali oslovovat i organizátory filmového festivalu Art Film Fest, kde jednatelka CATO Agency s.r.o. zodpovídá za PR a marketing. Požádali jsme je o stanovisko ke spolupráci s osobou, která takovýmto způsobem podniká na Slovensku.

Krátce nato jsme se opět připomněli v Košicích, kde se 1. června konala módní přehlídka kostýmů Art Film Fest. Před hotelem, ve kterém se akce konala, získali informace o praktikách jednatelky návštěvníci, média i partneři festivalu.

A peníze se najednou našly

Další naplánované aktivity jsme již realizovat nemuseli. Přesně za týden totiž Martin dostal na svůj účet 175 €. Vyplacení této částky považoval za uspokojivé a rozhodl se, že kampaň můžeme ukončit.

Bez ohledu na to, zda by společnost CATO Agency s.r.o. vyplatila zbývajících 15 € nebo ne, jsme se ji však rozhodli informovat, že tato částka přece jen chybí. Věděli jsme, že Mgr. Šmihuřová Kašpar nechce Martinovi proplatit taxi (5 €), ačkoli mu to předtím slíbila, stejně jako dvě hodiny (10 €), které Martin odpracoval na promo akci pro firmu Royal Canin (žádost, aby zůstal na akci o dvě hodiny déle, přišla na místě od odpovědné zástupkyně této společnosti). Mgr. Šmihuřové Kašpar jsme tedy poslali mail, ve kterém jsme tyto položky rozepsali, a byli jsme zvědaví, jaký postoj zaujme k těmto faktům.

Den na to přišla reakce, ve které však nebyla jasná odpověď na náš mail týkající se zbývajících 15 €, a tak jsme se připomněli znovu. Teprve poté se jednatelka vyjádřila jasně. Martinovi oznámila, že v případě taxíku požaduje originál dokladu o zaplacení (nestačil její sken) a dvě navíc odpracované hodiny mu prostě nezaplatí, neboť zaměstnavatel od něj nic takového nikdy nežádal. Bylo by docela zajímavé vidět účetnictví mezi CATO Agency a Royal Canin a způsob, jakým v něm byly vyúčtovány tyto dvě hodiny.

Praktiky CATO Agency s.r.o.

V průběhu sporu jsme měli možnost odhalit několik nesrovnalostí na straně CATO Agency s.r.o. Víme však jen o jednom pracovníku, který pracoval přes tuto společnost, takže tyto skutečnosti nemůžeme zobecnit. Potenciální pracovníci přes CATO Agency s.r.o. by si však měli dát pozor minimálně na toto:

- Pozdní vyplacení mezd. Peníze byly vypláceny po lhůtě, kterou upravuje § 129 zákoníku práce.
- Nevypłacení mezd. Toto byla i příčina sporu. Jednatelka navíc lhala, když tvrdila, že všechno zaplatila. Jsme přesvědčeni, že Martin dostal svou mzdu jen díky zapojení svazu Priama akcia a jeho podporovatelů.
- Evidence odpracovaných hodin. Ukázalo se, že pro společnost CATO Agency s.r.o. bylo obtížné poskytnout kompletní evidenci. Naopak Martin uměl zpětně vytvořit přesný rozvrh práce za jednotlivé měsíce díky uložené e-mailové a SMS komunikaci s jednatelkou. Takto mohl snadněji oponovat evidenci, kterou poskytla ona. Netušil však, že neodkomunikované dvě hodiny práce navíc během promo akce budou představovat tak velký problém.
- Smlouva v rozporu se zákonnými požadavky. V dohodě o brigádnické práci studentů nebyla řádně specifikována náplň práce ani místo výkonu práce.
- Je CATO Agency s.r.o. pracovní agentura? Společnost má v názvu „agency“ (agentura), ale podle Obchodního rejstříku nemá v předmětu činnosti nic, co by ji opravňovalo zprostředkovat práci. Přesto pracoval Martin pro jinou firmu (Royal Canin) v prostorách třetí firmy (v obchodech se stavebním a zahradním materiálem) a práci vykonával nejen na základě pokynů od jednatelky CATO Agency s.r.o., ale také zástupkyně Royal Canin.

I na základě tohoto případu před letní sezónou doporučujeme být opatrní při podepisování smluv a provádění prací pro různé firmy.

Martinův pohled na spor

Když jsme se s Martinem setkali, neměl přesnou představu o tom, co bude vyžadovat případný spor. Poskytli jsme mu informace o svazu Priama akcia a vysvětlili, že pokud bude mít zájem jít do sporu a být v něm aktivní, bude mít naši podporu. Podělili jsme se s ním i o zkušenosti z jiného sporu, který jsme úspěšně ukončili v lednu 2016.

Bylo zajímavé, jak podobně se šéfové chovají k pracovníkům nejen tehdy, když jim nechtějí vyplatit peníze, ale i v situaci, kdy se dostanou do sporu s naším svazem. Mezi nejčastější postupy patří zatloukání, odbíhání od tématu a samozřejmě zastrašování. Nabyté zkušenosti jsme využili nejen při přípravě strategie, ale také v rámci podpory, kterou jsme mohli Martinovi poskytnout v nepříjemných chvílích. Na druhé straně musíme říci, že Martin se držel a uměl s chladnou hlavou reagovat na neočekávané situace. Naše taktika se opět osvědčila a přinesla úspěch. Byli jsme však zvědaví, jak vnímá celý tento případ Martin, a tak jsme mu položili několik otázek.

• **Co tě tento spor naučil a co ti dal do života?**

Přesvědčil mě o síle přímé akce jako formy boje. V mém případě to bylo za vyplacení mzdy, ale myslím si, že to mohu zobecnit a říci, že podobnými formami nátlaku lze řešit různé společenské problémy. Neumím si představit, že bych bez svazu Priama akcia ve sporu uspěl tak rychle, resp. uspěl vůbec. Rovněž mi spor pomohl naučit se zvládat různé situace bez nervů, přece jen jsem se s něčím podobným dosud nesetkal.

• **Co bylo pro tebe ve sporu nejdůležitější?**

Byla to podpora lidí. Věděl jsem, že v tom nejsem sám. Když jsme v Košicích předávali dopis s požadavkem o vyplacení mzdy, nečekal jsem, že se najde tolik ochotných lidí, kteří by mě nezištně podpořili. Cítil jsem i podporu kamarádů, známých, ale ta byla víceméně jen morální.

• **Co bys poradil někomu s podobným problémem?**

Všem, co mají podobný problém, bych poradil, aby se nebáli. Uvědomuji si, že někdy je jednodušší nespravedlnost přehlížet, a to i v případě, že směřuje vůči Vám osobně. Víím, že lidé se obecně bojí postavit proti těm, kteří jsou v nadřazeném postavení, v pozici silnějšího. Sám jsem se dlouho rozhodoval, jestli mi stojí za to jít do otevřeného sporu, ale podpora, kterou jsem během celého sporu cítil, a úspěšný výsledek mě přesvědčili o tom, že jsem se rozhodl správně.

Poděkování

V tomto sporu nám nesmírně pomohli aktivisté z Košic, kteří sehráli klíčovou roli, neboť se podíleli na organizaci a uskutečnění dvou velmi důležitých přímých akcí (předání dopisu a protest před hotelem). Celkově jsme z východu Slovenska zaznamenali pozitivní odezvu i ve formě protestních e-mailů a bez ohledu na město, region či zemi děkujeme všem lidem, kteří si našli čas a poslali e-mail. Jedná se o podstatnou a zároveň i nejjednodušší součást každého sporu a je možné, že takovou pomoc budeme potřebovat i v budoucnosti.

Ve sporu jsme se mohli znovu spolehnout i na podporu jednotlivců a organizací ze zahraničí, hlavně (no nejen) z Mezinárodní asociace pracujících (MAP) - ZSP (Polsko), NSF (Norsko), KRAS (Rusko), ASF (Austrálie), SP (Portugalsko), SF (Británie), Solis (Česko), FAU (Německo), WSA (USA), AW (Británie), plus dalších lidí z Británie, USA či Španělska.

Děkujeme!

Pokud máš ty nebo někdo ve tvém okolí problém v práci, který chceš řešit, kontaktuj nás.

POKUS O ZOVŠEOBECNĚNÍ, PRÁVNÍ ASPEKTY A PÁR TIPŮ

Dohoda o provedení práce (DPP)

Dohoda o provedení práce je flexibilní forma zaměstnání pro příležitostné nebo krátkodobé pracovní činnosti. U DPP nesmí rozsah práce překročit 300 hodin ročně u jednoho zaměstnavatele, přičemž odměna není vázaná na počet odpracovaných dní, ale na splnění konkrétního úkolu nebo činnosti. Smlouva musí být písemná a musí obsahovat vymezení práce, odměnu a dobu trvání.

Od roku 2026 platí, že pokud příjem zaměstnance z DPP u jednoho zaměstnavatele dosáhne 12 000 korun nebo více měsíčně, vzniká povinnost odvádět sociální a zdravotní pojištění.

Zdravotní pojištění činí 13,5 % z hrubé mzdy, jednu třetinu hradí zaměstnanec (4,5 %), dvě třetiny pak zaměstnavatel (9 %). To neplatí obecně, minimálně musí pracovník na zdravotním pojištění odvést 13,5 % z minimální mzdy, která je pro rok 2026 stanovena na 22 400 korun. To znamená, že minimální výše odvodu při práci nad limity dohod u zdravotního pojištění je 3 024 korun, přičemž zaměstnavatel odvádí vždy 9 % z hrubé mzdy a zaměstnanec musí zbytek doplatit. Například z hrubé mzdy 11 500 korun odvádí zaměstnavatel 1 035 korun a zaměstnanec musí doplatit 1 989 korun. Sociální pojištění je při práci na dohodu s překročeným příjmem 11 999 korun u pracovníka ve výši 7,1 % z hrubé mzdy.

Příjmy z DPP u různých zaměstnavatelů se nesčítají. Zaměstnavatelé jsou povinni každý měsíc hlásit všechny zaměstnance pracující na DPP, i ty s nulovým příjmem.

Dohoda o pracovní činnosti (DPČ)

Dohoda o pracovní činnosti je vhodná pro pravidelnější a dlouhodobější výpomoc. Lze ji sjednat na práci v rozsahu do poloviny stanovené týdenní pracovní doby (tj. do 20 hodin týdně), ale rozvržení pracovní doby může být nepravidelné. Např. pracující mohou v jednom týdnu odpracovat 10 hodin a v následujícím týdnu 30 hodin, ale průměr za celé období dohody musí být maximálně 20 hodin týdně. DPČ musí být také uzavřena písemně a obsahovat sjednanou činnost, odměnu a dobu trvání.

Na rozdíl od DPP vzniká povinná účast na pojištění už při příjmu nad 4 500 korun měsíčně. Na pojištění pracovníci s DPČ odvádějí při příjmu nad 4 499 korun 11,6 % platu, a limit 4 499 korun se posuzuje u každého zaměstnavatele zvlášť. Pojištění odvádíte jen z těch dohod, kde je tato částka překročena.

Na pracovníky na DPČ se vztahují obdobná práva jako na běžné zaměstnance – včetně nároku na dovolenou, příplatků za práci o víkendy, ve svátek nebo v noci. Výhodou DPČ oproti DPP je možnost stabilnější spolupráce a lepší právní ochrana.

Jak si spočítat nárok na dovolenou u DPP/DPČ

Používá se „fiktivní pracovní doba“, která činí 20 hodin týdně, i když ve skutečnosti může být jiná.

Nejdříve je potřeba vypočítat, kolik týdnů bylo odpracováno:

Celkový počet hodin ÷ 20

Např. $118 \div 20 = 5,9$

(Zaokrouhluje se dolů – takže 5,9 týdne = 5 týdnů)

Při výpočtu nároku na dovolenou je vzorec následující:

$(\text{odpracované týdny} \div 52) \times \text{počet týdnů dovolené} \times 20$

Např. dle zákona činí základní výměra dovolené 4 týdny:

$(5 \div 52) \times 4 \times 20 = 7,69 \rightarrow \text{zaokrouhlí se dolů} = 7 \text{ hodin dovolené}$

Moc a autorita nadřízených

Nic neslibuj vedoucím pod tlakem (často je to psychologická manipulace a hraní si na přítele). Je lepší si věc nejprve promyslet. Pokud se tě ráno zeptají, zda přijdeš i druhý den, můžeš říct, že se ještě rozhodneš podle toho, jak se ti bude práce zamlouvat. Například pracuješ v závodě, který balí čerstvé ovoce, ale po polední pauze ti řeknou, že máš jít pracovat do vedlejší pobočky, protože nestíhají. Tam ale zpracovávají ořechy a ty můžeš mít alergii. Je lepší se vždy zamyslet, i když je ze strany nadřízených vyvíjen tlak na okamžité rozhodnutí.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP)

Někdy se stane, že si tě najmou, protože někdo musí udělat špinavou práci. Drž se pravidla, že vždy potřebuješ náležité pracovní prostředky (nástroje, ochranné pomůcky atd.) a je na zaměstnavateli, aby je zajistil, ne na tobě. Odmítni pracovat, dokud je nedostaneš (důvody, proč nejsou, tě nemusí zajímat), nebo požaduj jinou práci.

Je povinností zaměstnavatele seznámit tě s právními předpisy týkajícími se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Dávej pozor na dodržování bezpečnosti při práci – za porušení tě mohou snadno vyhodit. Například může se stát, že jsi na stavbě a máš mít na hlavě ochrannou přilbu. Když ji zaměstnavatel nezajistí, na stavenišťě vůbec nevstupuj.

Pokud si myslíš, že je nějaká práce nebezpečná, ozvi se. V případě, že jdeš přes agenturu, klidně řekni, že ti o tom nic neřekli. Někdy to opravdu nevědí. Neboj se vyjádřit, pokud si myslíš, že nějaký pracovní úkol je riskantní a určený spíše pro kvalifikované osoby. Kdybys například něco pokazil při práci, ve které nedodržuješ bezpečnostní předpisy, škodu hradíš ty! (viz část Způsobené škody)

Pokud jde o školení o BOZP, běžná praxe je, že zaměstnavatelé ho většinou odbývají tím, že řeknou: „Jen to podepiš.“ BOZP se často bere na lehkou váhu a vnímá pouze jako „papír“. Ve skutečnosti však obsahuje ustanovení, která pracující chrání a mají předcházet újmě na zdraví či úrazu.

Netřeba také zapomínat na pitný režim – požaduj neslazené nápoje.

Rozsah pracovní doby

Pokud máš podepsanou Dohodu o pracovní činnosti (DPČ), můžeš odpracovat v průměru maximálně 20 hodin do týdne (polovina normální týdenní pracovní doby). Zaměstnavatelé od tebe mohou někdy žádat odpracovat více hodin. Pokud průměrná pracovní doba za období maximálně 52 týdnů nebude více než 20 hodin, neporuší tím zákon. Pokud si však od tebe zaměstnavatel vynucuje práci v rozsahu více než 20 hodin týdně v průměru, můžeš poukázat na to, že porušuje zákon.

Pokud máš podepsanou Dohodu o provedení práce (DPP), můžeš odpracovat maximálně 300 hodin ročně u jednoho zaměstnavatele.

Pokud jde o odpracované hodiny, samozřejmostí by mělo být jejich pozorné sledování a zaznamenávání. Zaměstnavatel to má jako povinnost ze zákona, tobě se to může hodit, kdyby došlo k nějakým problémům (například při pokusu vyplatit ti nižší mzdu), takže doporučujeme pořizovat si vlastní záznamy.

Přesčas

Dle novely z 1. října 2023 nemůže délka směny pracovníků se smlouvou na dobu přesáhnout 12 hodin. Zaměstnanec pracující na DPP/DPČ má právo na stejné druhy kompenzace za práci konanou ve svátek, v noci, ve ztíženém pracovním prostředí a v sobotu a neděli jako zaměstnanec odměňovaný mzdou. Nejedná se vždy pouze o poskytování příplatku, ale i o poskytování náhradního volna za obdobných podmínek. Vzhledem k tomu, že je nadále vyloučeno, aby zaměstnanec pracující na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr konal práci přesčas, nemůže mu vzniknout nárok na příplatek za práci přesčas.

Pokud od Tebe chtějí jakýkoli přesčas, ber to tak, že v tuto chvíli od Tebe chtějí něco, co bez Tebe nepůjde nebo půjde jen těžko. A zároveň je to něco, co od Tebe nemohou nijak vymáhat. Zejména v případě, kdy jdeš pracovat přes agenturu, je to výborná příležitost požádat o peníze nad dohodnutý rámec nebo jinou výhodu, například odvoz domů apod. Pokud ti odpověď zodpovědné osoby nevyhovuje, naznač, že v agentuře ti řekli, že je to práce na tolik a tolik hodin, a po konci pracovní doby máš už naplánováno něco jiného.

Přestávky

U zaměstnavatele se informuj na obědovou přestávku a na pracovišti si zjisti, kdy bude, ať nepracuješ v době, kdy nemusíš.

Práce i přestávky často znamenají poznávání se s ostatními. Kromě fajn pokecu si můžete popovídat o věcech, které vám na brigádě nesedí. Můžete si vyměnit kontakt, což pomůže, pokud se vyskytne nějaký problém.

Při práci přes agenturu máš nárok na stejné pracovní přestávky, jako by měl stálý zaměstnanec u firmy, do které je přidělen.

Práce přes agenturu a mzdové a pracovní podmínky - individuální nebo kolektivní řešení?

Peníze, které dostaneš za brigádu, jsou jen částí sumy, kterou zaplatí objednatel agentuře. Změnit tuto situaci více ve prospěch brigádníků a brigádníků není jednoduché. V podstatě by bylo nezbytné, aby se podmínkám postavily a uskutečnily protestní akce za zvýšení dosavadních sazeb.

Jinak zbývá se s tím jen smířit nebo obejít agenturu a dohodnout se přímo s objednatelem. Pokud zjistíš, že objednatel potřebuje lidi na brigády, můžete se domluvit, že tě bude zaměstnávat přímo. Nelze to však vždy. Pro velké firmy s velkým počtem brigádujících lidí je snazší využívat služeb agentur a o více se nestarat. Pokud se chceš vyhnout problémům, nejprve odpracuj ty dny, které už máš dohodnuté přes agenturu, a teprve potom řeš zaměstnání bez agentury. Pokud to smlouva s agenturou explicitně nezakazuje, nemůže tě agentura za takový postup sankcionovat.

JAK DOSÁHNOUT SVÉHO?

Tuto brožuru jsme dávali dohromady s cílem ukázat různé problémové situace a možnosti, jak se z nich dostat a jak si zajistit lepší pracovní či platební podmínky. Naším záměrem nebylo připravit návod, ale inspirovat. Chtěli jsme ukázat, jak si s problémy poradili lidé v minulosti a že má smysl jednat. Každá situace je ovšem v něčem jiná a konkrétní kroky se budou vždy v něčem lišit.

Přesto je dobré vědět, co můžeš, co nemůžeš, co musíš a co nemusíš. Neměli bychom se však nechat omezovat právním rámcem. Když jednáme, mnohdy je mnohem důležitější naše vnímání toho, co je spravedlivé (resp. nespravedlivé) a jaké jsou naše vlastní potřeby.

Vedoucím na brigádě nebo samotné agentuře můžeš hrozit právními kroky, médií nebo protestními akcemi. Když však začneš něco žádat a naznačovat, že dalším eskalováním situace si vůbec nepomohou, neměla by to být jen slova, ale něco, co dokážeš nebo dokážete společně s dalšími brigádníky a brigádičkami naplnit. A mělo by to být i náležitě odkomunikováno, ideálně po předešlé přípravě a zvážení, co by na ně mohlo zabrat (takovým způsobem, aby neměli moc možnost se na to připravit).

Z našich zkušeností víme, že právě hrozby právními kroky zvyknou být nejméně účinné. Mnohem více je trápí, když má naše jednání důsledky na jejich ekonomické zájmy, se kterými jsou spojeny i takové věci jako image či společenská reputace.

Hodně závaží i to, jaké jsou podklady. Je proto vhodné řešit konfliktní situace nejen ústně, ale i písemně (například přes e-mail, SMS či jinou platformu, která archivuje komunikaci). Každé vyjádření druhé strany je cenné, jelikož v konečném důsledku se dá použít proti nim.

Co z toho vyplývá?

Obecně platí, že při společném postupu s lidmi na brigádě (případně s podporou dalších lidí) máš větší šance něčeho dosáhnout. Ani o samotě nejsi v beznadějně situaci, ale v kolektivu na tom budeš obvykle lépe.

Jako svaz jsme se o tom přesvědčili vícekrát. Naše zkušenosti se spory na pracovištích jsme zaznamenali v brožuře „*Jak jsme si poradili s problémy v práci: Spory svazu Přímá akce v letech 2015-2019*“, kterou lze stáhnout na stránce nbz.priamaakcia.sk. O úspěšných případech, kdy se pracujícím podařilo vybojovat své požadavky, pravidelně informujeme i na naší webové stránce www.priamaakcia.sk.

Hlavní je ukázat, že se sebou nenecháme zmetat, že si uvědomujeme, že nejsme jen pracovní síla, „materiál“, který lze kdykoli a jakkoli využít podle potřeby jiných, a že to umíme dát najevo.

Pokud máš problémy na brigádě nebo se chceš podělit o jejich úspěšné vyřešení, ozvi se nám na brigady@priamaakcia.sk.

OBECNÁ DOPORUČENÍ

Během sporů jsme se se svazem Priama akcia setkávali s opakujícími se problémy, které se dají aplikovat i na brigády. Doufáme, že následující seznam doporučení pomůže pracujícím získat větší šanci na úspěch, pokud budou chtít řešit nějaké problémy.

- Přesně si znač svůj skutečný pracovní čas i čas související s prací jako takovou: odpracované hodiny, práci o víkendech a svátcích, návštěvu lékaře nebo OČR, dovolené, PN-ky... V případě dovolených a PN-ek pochopitelně postačí dny, v jiných případech jsou důležité i minuty.
- Vždy se snaž mít všechny informace o práci a mzdě v písemné formě.
- Uchovej si všechny podklady, které souvisí s penězi. Archivuj si e-maily, SMS či jinou komunikaci s vedením.
- Výplatní páska je povinnost. Žádej ji vždy a nenech se odbýt. Pokud ti na ní něco nesedí, požádej o vysvětlení. Na výplatní pásce se mohou vyskytnout náhodné chyby, ale mohou se za nimi skrývat i záměrné účetní praktiky, které je dobré prověřit, aby bylo jasné, jestli ti náhodou neškodí.
- Dostáváš-li peníze načerno například v obálce, na kterou zodpovědná osoba píše i částku nebo cokoliv jiného, obálky si odkládej. Pokud při tom něco podepisuješ, zkus popřemýšlet, jak dosáhnout, aby se o tom dal udělat důkaz (například fotka). A i když ti vyplácení peněz načerno může vyhovovat, vždy stojí za to považovat, jak by se dalo dosáhnout, aby šlo o legální příjem. Od oficiální výše příjmu se odvíjí například Tvoje šance získat hypotéku, ale také výše sociálních dávek včetně PN, OČR, mateřské a důchodu.
- Informace vedení o tom, jak se daří firmě (zejména pokud tvrdí, že špatně) doporučujeme brát s rezervou. Dělí se o ně se záměrem dosáhnout svého. Nezapomínej, že mají své podnikatelské plány, představy o rozvoji firmy a jejich cílem je vydělat - jinými slovy, dostat od Tebe co nejvíce za co nejméně peněz. Vytvářejí dojem, že jste na jedné lodi, ale asi dobře víš, že tomu tak není.
- Pokud tě něco v práci štve, vyhledej si o tom více informací v zákoníku práce, Zákoně o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo v jiných zdrojích.

I když může situace na pracovišti vypadat zdánlivě neřešitelná, nevzdávej se. Není dobré spoléhat se na inspekce práce či soudy, ani si nechat šlapat po hlavě. Problémy v práci dokážeš vyřešit vlastní aktivitou. A pokud se ti podařilo na pracovišti něco podobného jako nám, napiš nám o tom. Rádi/y to zveřejníme, abychom dodali odvalu a inspiraci dalším pracujícím.

Nakladatelství bod zlomu (NBZ)

*NBZ je neziskový vydavatelský projekt zaměřený převážně na publikování textů, které se zabývají hnutím pracujících.
Funguje jako pracovní skupina svazu Priama akcia.*

Výběr z vydaných titulů NBZ

(většina je dostupná zadarmo na webu www.priamaakcia.sk):

- Graham Purchase „Anarchizmus a ekológia“ (2002)
- Zanon – továreň bez šéfov. Maté, hlina a výroba (CD/DVD, 2005)
- Úspěšný štrajk v lodeniciach v Puerto Real - Anarchosyndikalizmus v praxi (2008)
- Zápisky z triednych bojov. Užitočné skúsenosti z praxe malých organizácií a odborových zväzov (2008)
- Venezuela: 10 rokov vlády Huga Cháveza (2009)
- Priame akcie na pracoviskách. Základné druhy a konkrétne príklady (2009)
- Pozor, anarchista! Augustin Souchy (2009)
- Anarchosyndikalizmus v praxi: Skúsenosti zo Španielska a Nemecka (2009)
- Kapitalizmus, trieda a triedny boj pre (nie úplných) začiatčníkov :) (2012)
- Ako vytvoriť skupinu venujúcu sa problémom na pracovisku a v komunite (2012)
- Participatívna spoločnosť alebo libertínsky komunizmus? (2013)
- Kolektív Workmates: organizovanie sa kmeňových a externých pracovníkov
v londýnskom metre (2013)
- Ako vznikli bohovia - John Keracher (2015)
- Ako sme si poradili s problémami v práci: Spory zväzu Priama akcia v rokoch 2015-2019 (2020)
- Bojujeme za seba: Anarchosyndikalizmus a triedny boj (2020)

NBZ, P.O. BOX 16, 841 06 Bratislava 48; web: nbz.priamaakcia.sk, e-mail: nbz@priamaakcia.sk

Cílem této brožury je:

- Představit tipy a doporučení pro situace, kdy se dostaneš do konfliktu s nadřízenými nebo samotnými agenturami, a průběžně je vylepšovat díky sdílení zkušeností.
- Informovat o zkušenostech z jiných brigád, upozornit, na co si dát pozor před nástupem na brigádu i během ní, a ukázat příklady, kdy se lidé na brigádách postavili proti podmínkám či požadavkům, které se jim nelíbily.
- Rozproudit diskusi a podnítit lidi pracující na brigádách, aby mluvili o zkušenostech z vlastních sporů, o kterých se obecně ví velmi málo.

Více se dozvíš na webu www.priamaakcia.sk/kategoria/brigady, kde najdeš i elektronickou verzi této brožury.

Pokud máš ty nebo někdo z tvého okolí problém na brigádě a je zájem ho řešit, ozvi se nám na některý z našich kontaktů:
www.priamaakcia.sk/kategoria/o-nas-kontakt.

Jdeš na brigádu? Zkušenosti a tipy, jak se sebou nenechat zamestat

Nakladatelství bod zlomu (2. vydání, září 2026)